

KARTA KURSU
(obligatoryjnego)

Pedagogika (1 st. st. stacjonarne, semestr pierwszy)

Nazwa	Teoria i praktyka wychowania	
Nazwa w j. ang.	Theory and practice of education	
Koordynator	Dr hab. Andrzej Ryk, prof. UKEN	Zespół dydaktyczny
		Dr hab. Andrzej Ryk, prof. UKEN Dr Marta Krupska
Punktacja ECTS*	3	

Opis kursu (cele kształcenia)

Wykazanie różnorodnych, interdyscyplinarnych powiązań teorii wychowania z naukami społecznymi oraz innymi szeroko pojętymi naukami o człowieku. Zapoznanie z podstawowymi prawidłowościami i mechanizmami rządzącymi rozwojem poglądów, przekonań, uczuć, wartości oraz postaw społeczno – moralnych człowieka. Zapoznanie i systematyzowanie wiedzy w kwestii nowoczesnych koncepcji pedagogicznych odnośnie metod, technik, zasad i środków wychowania, formułowania celów wychowania oraz prawidłowości procesu wychowania. Rozwijanie umiejętności stosowania ogólnych wskazań teorii pedagogicznej w rozwiązywaniu konkretnych problemów dydaktyczno–wychowawczych. Kształtowanie pożądanego postawy profesjonalnej wyrażającej się w dążeniu do stałego ulepszania procesu dydaktyczno–wychowawczego poprzez ciągłe uzupełnianie i pogłębianie wiedzy, autorefleksję i informację zwrotną.

Warunki wstępne

Wiedza	
Umiejętności	
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 - Zna terminologię używaną w teorii wychowania, rozumie jej źródła;	K_W01
	W02 - Ma wiedzę na temat wychowania oraz jego filozoficznych, psychologicznych, społeczno-kulturowych podstaw;	K_W02
	W03 - Zna podstawowe teorie dotyczące wychowania i rozumie różnorodne uwarunkowania tego procesu	K_W03
	W04 – Zna normy, procedury i metodykę stosowaną w działalności wychowawczej.	K_W04

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 – Posługuje się terminologią stosowaną w teorii wychowania i innych dyscyplinach pedagogicznych;	K_U01
	U02 – Wykorzystuje wiedzę teoretyczną do wyjaśniania, przewidywania i organizowania procesów wychowania;	K_U02
	U03 – Wykorzystuje wiedzę z zakresu teorii wychowania w podejmowanych aktywnościach;	K_U03
	U04- Dobiera i stosuje odpowiednie metody działania w pracy, uwzględniają zasady etyczne	K_U04

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K_K01 – Dokonuje samooceny swojej wiedzy i umiejętności i jest gotów do doskonalenia warsztatu pracy;	K_K01
	K_K02 – Potrafi zachowywać się w sposób profesjonalny, etyczny;	K_K02
	K_K03 – Potrafi wyznaczać i realizować cele, jest zdolny do pracy indywidualnej i grupowej;	K_K03
	K_K04 – Szanuje i propaguje wiedzę z zakresu teorii wychowania oraz wykorzystuje ją w praktyce.	K_K04

Organizacja									
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach							
		A	K	L	S	P	E		
Liczba godzin	15	15							
30									

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład problemowy, dyskusja kierowana, burza mózgów, prezentacja multimedialna

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01							X	X				X	
W02							X	X				X	
W03							X	X				X	
W04							X	X				X	
U01							X	X				X	
U02							X	X				X	
U03							X	X				X	
U04							X	X				X	
K01							X	X					
K02							X	X					
K03							X	X					
K04							X	X					

Kryteria oceny

Obecność, aktywność, praca zaliczeniowa w małych grupach: prezentacja na temat błędów wychowawczych, projekt dotyczący źródeł, natury oraz konsekwencji błędów wychowawczych możliwości – materiały przygotowane przez studentów w formie video ów audio i video.

Uwagi

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

1. Teoria wychowania, jako dyscyplina pedagogiczna (funkcje i zadania teorii wychowania, miejsce teorii wśród innych dyscyplin pedagogicznych, współczesne dylematy teorii wychowania w Polsce)
2. Wybrane filozoficzne, psychologiczne i socjologiczne koncepcje człowieka – implikacje pedagoga
3. Wybrane problemy teorii osobowości. Czynniki i mechanizmy rozwoju człowieka. Problematyka prawidłowości i mechanizmów rządzących rozwojem postaw, poglądów, przekonań, uczuć
4. Edukacja, wychowanie, socjalizacja – zakresy pojęć. Istota i właściwości wychowania – 2godz.
5. Podmiotowość w wychowaniu (filozoficzne, socjologiczne i psychologiczne podstawy podmiotowości, uzasadnienia podmiotowości, warunki rozwoju podmiotowości wychowanka, elementy orientacji podmiotowej)
6. Cele wychowania (spory wokół istoty celów wychowania oraz źródeł ich stanowienia, ideał i wzór wychowania, klasyfikacje celów wychowania)
7. Wartości w wychowaniu (klasyfikacje, introcepcja, klaryfikacja wartości, wartości a dziedziny wychowania)
8. Czynniki warunkujące skuteczność wychowania (empatia, takt pedagogiczny, inne). Problematyka wrażliwości emocjonalnej
9. Rozwój moralny człowieka, fazy i etapy rozwoju moralnego a wychowanie. Problemy z wyborem wartości. Czynniki utrudniające wychowanie moralne

Ćwiczenia:

1. Pojęcie wychowania i główne orientacje w teorii wychowania
2. Cechy i kompetencje wychowawcy/ facylitatora i wychowawcy społecznego. Zadania wychowawcy wspierającego rozwój wychowanka. Zasady wychowania
3. Proces wychowania i jego struktura – elementy procesu wychowania, ich funkcje, interakcja wychowawcza, zmiana wychowawcza, ogniwa procesu wychowania
4. Cele, zasady i formy wychowania
5. Metody wychowania - funkcje, klasyfikacja, istota metod
6. Błąd w wychowaniu. Pojęcie, źródła, istota i wskaźniki oraz konsekwencje
7. Samowychowanie – rozwój osobowości i praca nad charakterem

Wykaz literatury podstawowej

1. Kunowski S., Wartości w procesie wychowania, Kraków 2003
2. Nowak M., Teorie i koncepcje wychowania, Warszawa 2008
3. Papież J. (red.), Tożsamość teorii wychowania, Kraków 2011
4. Ryk A., Między teorią a praktyką wychowania, Kraków 2014
5. Śliwerski B., Istota i przedmiot badań teorii wychowania, [w:] Pedagogika. Podręcznik akademicki T.2., Z. Kwieciński, B. Śliwerski, (red.), Warszawa 2003
6. Śliwerski B., O podstawowym pojęciu teorii wychowania, [w:] Tożsamość teorii wychowania, J. Papież (red.), Kraków 2011
7. Tchorzewski A., Wstęp do teorii wychowania, Kraków 2016
8. J. Korczak, Prawo dziecka do szacunku, ŻAK Wydawnictwo Akademickie, Warszawa 2002.
9. M. Łopatkowa, Pedagogika serca, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1992
10. V.E. Frankl, Człowiek w poszukiwaniu sensu, Wydawnictwo Czarna Owca, Warszawa 2023
11. A. Kępiński, Poznanie chorego, Wydawnictwo Literackie 2002

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Gurycka A., Błąd w wychowaniu, Warszawa 1990.
2. Bochno E., Rozmowa jako metoda oddziaływania wychowawczego, Kraków 2004
3. Campbell R., Aktywne wychowanie, Warszawa 2007
4. Dudzikowa M. Pomyśl siebie. Mini eseje dla wychowawcy klasy, Gdańsk 2007.
5. Krupska M. Narracja jako restauracja wymiaru humanistycznego w pedagogice fenomenologicznej Maxa van Manena, „Horyzonty Wychowania”. - 2022, Vol. 21, nr 59, s. 69-78
6. Śliwerski B., Teoretyczne i empiryczne podstawy samowychowania, Kraków 2010.
7. Wróbel A. Problem intencjonalności działania wychowawczego, Łódź 2014.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	10
	Konwersatorium, ćwiczenia, laboratorium, itd.	10
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	15
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	

	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	30
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	25
	Ogółem bilans czasu pracy	90
	Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika	3